

SAMRÅDSREDOGÖRELSE, BILAGA TILL DEL 3 VINDKRAFTSPLAN

Utdrag ur inkomna yttranden som berör vindkraft redovisas med tillhörande kommentarer. För yttranden i helhet hänvisas till *Samrådsredogörelse, bilaga till förslag till översiktsplan för Mjölby kommun 2011*.

Innehåll

<i>YTTRANDEN (UTDRAG MED KOMMENTARER)</i>		<i>KOMMUNALA NÄMNDER</i>	
<i>LÄNSSTYRELSEN</i>	2	<i>MILJÖNÄMNDEN</i>	9
<i>ÖVRIGA STATLIGA MYNDIGHETER</i>		<i>FÖRETAG</i>	
<i>ENERGIMYNDIGHETEN</i>	4	<i>EOLUS VIND AB</i>	9
<i>FÖRSVARSMAKTEN</i>	4	<i>RGP VINDKRAFT</i>	11
<i>TRAFIKVERKET</i>	6	<i>VATTENFALL ELDISTRIBUTION AB</i>	12
<i>NÄRLIGGANDE KOMMUNER</i>		<i>PRIVATPERSONER</i>	
<i>LINKÖPINGS KOMMUN</i>	7	<i>ROSENQVIST, JAKOB</i>	12
<i>MOTALA KOMMUN</i>	7	<i>ÖVRIGT</i>	13
<i>NORRKÖPINGS KOMMUN</i>	8	<i>SLUTSATSER, ÄNDRINGSFÖRSLAG</i>	
<i>VADSTENA KOMMUN</i>	8	<i>OCH STÄLLNINGSTAGANDE</i>	13
<i>ÖDESHÖGS KOMMUN</i>	9		

YTTRANDEN (utdrag med kommentarer)

LÄNSSTYRELSEN

KE 1-7 Omberg-Tåkern

Den föreslagna exploateringen bedöms i första hand röra sig om kompletteringar av bostadsbebyggelse i dels befintliga byar såsom Appuna, Kumla samt i det karaktäristiska öppna kulturlandskapet. Med den inriktning som redovisas i planen, exempelvis att komplettering av bostadsbebyggelse ska ske varsamt och utgå från de kulturhistoriska värdena, kan påtaglig skada undvikas.

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till uppgradering av vindkraftverk inom detta riksintresse. Planeringen bör istället inriktas på att flytta eller ersätta befintliga verk i områden som är lämpligare från kulturmiljösynpunkt.

Kommentar

I riksintresseområdet finns inom Mjölby kommun sju uppförda vindkraftverk, inom tre olika geografiska områden, byggda under 1993 – 2009. Ytterligare två verk har fått bygglov, men har ännu ej uppförts. Eftersom brukstiden för de befintliga verken löper framemot 2035 känns det idag svårt att direkt ta ställning för eller emot eventuell uppgradering. Länsstyrelsens synpunkter bör dock beaktas vid framtida lov- och anmälningsärenden. Det undantagna området på plankartan vid Omberg-Tåkern utökas österut så att en större del av riksintresseområdet ingår i "Undantaget område".

KE 18 Solberga

Komplettering av enstaka bostadshus bedöms inte innebära påtaglig skada av riksintresset förutsatt att riktlinjerna för kulturmiljövård följs. Utvidgning av Mjölby stad kan på lång sikt påverka riksintresset negativt.

Hänsyn krävs för att begränsa påverkan på riksintresset vid eventuell framtida etablering av vindkraftverk vid riksintresseområdet. Frågan behöver närmare utredas i den fortsatta planeringen.

Kommentar

Det undantagna området på plankartan vid Solberga utökas så att hela riksintresseområdet ingår i vad som i planförslaget är betecknat som "Undantaget område". Vindkraftetablering inom området har inte bedömts som möjlig.

KE89 Kårarp-Galgbacken

Hänsyn krävs för att begränsa påverkan på riksintresset vid eventuell framtida etablering av vindkraftverk vid riksintresseområdet. Frågan behöver närmare utredas i den fortsatta planeringen.

Kommentar

Planförslaget kompletteras så att riksintresseområdet ingår i område med benämningen "Undantaget område". Länsstyrelsens synpunkter ska beaktas vid beslut enligt PBL och Miljöbalken.

Naturvård och friluftsliv

Av planen framgår det att den föreslagna reservvattentäkten norr om Mjölby kan komma att påverka Örbackens kalkkärr som utgör ett Natura-2000 område. Innan en reservvattentäkt kan bli aktuell kommer det att krävas tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken. Samråd har inletts i frågan. På grund av risken för påverkan på fågellivet motsätter sig Länsstyrelsen etablering av nya vindkraftverk inom 1 kilometer från Natura 2000-området Tåkern.

Kommentar:

Planförslaget kompletteras textmässigt och kartmässigt så att zonen 1 km från Tåkern ingår i "Undantaget område". I avsnittet "Riktlinjer för vindkraftverk över 125 kW" kompletteras underavsnittet "Naturmiljö" enligt länsstyrelsens synpunkter.

Totalförsvaret

Försvarsmakten har lämnat ett särskilt yttrande (2010-10-13) angående restriktioner kopplade till vindkraftsutbyggnad kring Malmens flottflygplats som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § andra stycket miljöbalken. Flygplatsen har en omgivningspåverkan dels i form av buller dels i form av krav på hinderfrihet som medför restriktioner för byggandet. Dessa synpunkter berör den del av planförslaget som gäller utbyggnad och utveckling av vindkraft i förhållanden till kraven på hinderfrihet.

Av Försvarsmaktens yttrande framgår det att hela Mjölby kommun innefattas i det så kallade stoppområdet för vindkraft där Försvarsmakten kommer att ställa sig negativ till att uppföra nya vindkraftverk. Befintliga vindkraftverk som genomgått en korrekt prövningsprocess där Försvarsmaktens Högkvarter varit remissinstans kommer inte att ifrågasättas av Försvarsmakten.

Enligt 3 kap 9 § miljöbalken ska områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningarna. Detta understryker att de riksintresseanspråk som hävdas av Försvarsmakten generellt utgör tungt vägande planeringsförutsättningar jämfört med övriga anspråk på byggande och kommunal planläggning med mera. Beträffande det stoppområde som hävdas inom 40 km kring Malmens flygplats kan konstateras att Försvarsmaktens besked innebär att fortsatt planering och utbyggnad av vindkraft inte längre skulle vara möjlig i Mjölby kommun. Länsstyrelsens uppfattning är dock att totalförsvarets riksintresseanspråk i detta fall behöver nyanseras och att ytterligare utredning behöver ske för att klarlägga om de militära flygintressena kan samordnas med en fortsatt utveckling av vindkraft i länets centrala delar. Länsstyrelsens avsikt är att undersöka hur en sådan samordning skulle kunna ske men för närvarande saknas förutsättningar att ge ett långsiktigt besked om vilken vindkraftutbyggnad som eventuellt är möjlig.

Frågor som berör totalförsvarets intressen i övrigt kommenteras ytterligare i Försvarsmaktens yttrande 2010-09-13, vilket bifogas. Synpunkterna bör noteras inför den fortsatta planeringen.

Kommentar

Se kommentarer under Försvarets synpunkter.

Vindkraft

Länsstyrelsen ser det generellt som positivt att vindkraftsfrågan har hanterats som en del i den kommunövergripande översiktsplanen. Länsstyrelsen anser att vindkraftsdelen har ett bra innehåll och utformning och att den är lättläst med tydliga kartpresentationer. Det är positivt för tillämpandet av planen att den så tydligt anger prioriteten mellan olika utbyggnadsområden för vindkraft och att även områden där vindkraft med hänsyn till motstående allmänna intressen ska undvikas framgår.

Med hänsyn till de synpunkter rörande totalförsvarets riksintressen som framförts av Försvarsmakten om hinderfrihet kring Malmens flygplats behöver ytterligare utredning ske för att klarlägga om de militära flygintressena kan samordnas med en fortsatt utveckling av vindkraft i länets centrala delar (se synpunkterna ovan om "totalförsvarets riksintressen"). Övriga synpunkter gällande vindkraftsdelen framgår under kulturmiljövårdens respektive naturvårdens riksintressen.

Kommentar

Se kommentarer under Försvarets synpunkter.

ÖVRIGA STATLIGA MYNDIGHETER

Energimyndigheten

Generellt vill Energimyndighet betona vikten av regeringens mycket tydliga uttalanden om att utbyggnaden av vindkraft ska främjas och därmed ges en högre prioritet än tidigare. Mot bakgrund av detta och den nationella planeringsramen på 30 TWh till år 2020 är ökad elproduktion från vindbruk ett nationellt intresse som måste få tillgång till mark- och vattenområden. Vindbruk måste därmed också få synas i samhället samtidigt som etableringen av vindkraft ska ske i balans med andra intressen.

Övergripande synpunkter

Energimyndigheten anser att samrådshandlingen är välutarbetad och genomtänkt, och behandlar de områden/frågor som bör krävas av en handling av detta slag, vilket är grundläggande och av stor betydelse för en väl avvägd lokalisering av vindkraftanläggningar.

Riksintresset för vindbruk bedöms vara väl tillgodosett i föreliggande planförslag.

Specifika synpunkter:

Sid. 6. Planeringsramen för vindbruk på 30 TWh vindel per år 2020 beslutades av riksdagen i juni 2009. Observera skillnaden i betydelse mellan planeringsmål och planeringsram, den senare syftar inte till en konkret utbyggnad 2020, utan att det ska finnas planmässiga förutsättningar,

Sid. 6. Den idag aktuella planeringsramen på 30 TWh har ännu inte regionaliserats, vilket föranleder kommunens slutsats att ett tidigare regionalt planeringsmål till 2015 fortfarande gäller. Eftersom detta äldre regionala planeringsmål baseras på ett inaktuellt nationellt planeringsmål gör Energimyndigheten bedömningen att det inte längre gäller och därmed bör utgå ur aktuella jämförelser,

Sid. 43. Att begränsa framtida etableringar med avseende på totalhöjd utifrån en eventuell påverkan från hinderbelysning bedöms vara att föregripa en prövning enligt miljöbalken. Bedömning av faktisk påverkan från etablering bör grundas på ett utförligare beslutsunderlag än inom ramen för en översiktsplanering, och sålunda uppskjutas till den särskilda prövningen.

Sammantaget gör Energimyndigheten bedömningen att föreliggande planförslag är i linje med regeringens och Energimyndighetens intentioner avseende planering för förnybar energi. Det är positivt att kommunen utsett stora områden som lämpliga för större vindkraftsetableringar.

Kommentar:

Planförslaget ändras och kompletteras enligt Energimyndighetens specifika synpunkter.

Försvarsmakten

Samråd-Översiktsplan, del 1-2, för Mjölby kommun, Östergötlands län

Försvarsmakten behandlar i detta svar endast del 1 och 2 av totalt 3 delar. Den sista delen Del 3 Vindkraftsplan besvaras separat senast 16 oktober enligt överenskommelse mellan Mjölby kommun, Länsstyrelsen Östergötlands län samt Försvarsmakten.

Försvarsmakten har följande erinran gällande del 1 och 2:

Även om kommunen på ett bra sätt beskriver riksintresset för totalförsvarets militära del i Del 3 Vindkraftsplan (som avhandlas separat senare) så saknas en redovisning för detta i del 1 och 2. Riksintresset för totalförsvarets militära del kan ha inverkan även på den övriga kommunala planeringen och bör därför beskrivas även i dessa plandokument. Översiktsplanen berör vidare på ett utförligt och utmärkt sätt den civila luftfartens behov och restriktioner. Värt att notera är att båda de svenska flygoperatörerna Luftfartsverket (LFV) samt Försvarsmaktens Flygoperatör (FMFO) har influensområden i kommunen. Båda med likartade behov.

Under rubriken Riksintressen bör följande text därför läggas till:

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I kommunen kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 50 m inom tätort skall remitteras till Försvarsmakten.

Information m.m. finns att hämta på: www.forsvarsmakten.se/OmForsvarsmakten/Remisser

Samråd-Översiktsplan, del 3 Vindkraftplan för Mjölby kommun, Östergötlands län

Försvarsmakten behandlar i detta svar endast del 3 av översiktsplanens 3 delar enligt överenskommelse mellan Mjölby kommun, Länsstyrelsen Östergötlands län samt Försvarsmakten. Övriga delar av översiktsplanen har besvarats separat i samrådsyttrande 2010-09-13 HKV-beteckning 13 920:64553.

Försvarsmakten har den 2010-10-04 fattat beslut om restriktioner kopplat till vindkraftsutbyggnad kring de militära flygplatserna. Det beslut om remisshantering, inklusive bilagor, som utredningen resulterat i har delgetts länsstyrelser och kommuner. Beslutsskrivelse 2010-10-04 HKV-beteckning 13920:65978. Av detta beslut framgår att Försvarsmakten inte kommer att acceptera några nya vindkraftverk inom bland annat Mjölby kommun. Hela kommunens yta innefattas i stoppområdet.

Befintliga vindkraftverk som genomgått en korrekt prövningsprocess där Försvarsmaktens Högkvarter från kommunen erhållit bygglovsansökan på remiss och fått bygglovsbesluten för kännedom, kommer inte att ifrågasättas av Försvarsmakten. I miljötillståndspliktiga projekt gäller det samma, remiss måste ha skickats till Försvarsmaktens Högkvarter och besluten om tillstånd skall ha delgetts myndigheten.

Det är viktigt att kommunen och Länsstyrelsen snarast informerar Försvarsmakten inom fastställt stoppområde för vindkraftverk om:

1. Var det har uppförts vindkraftverk
2. Var det finns bygglov resp. miljötillstånd för vindkraftverk
3. Var det finns ansökningar inne om bygglov resp. miljötillstånd

Uppgift om fastighetsbeteckning, verkens positioner och höjder behövs.

Kommentar

Försvarsmaktens synpunkter är noterade av Mjölby kommun. I dagsläget föranleder Försvarsmaktens yttrande inte några ändringar i plansförslaget. Detta främst med tanke på att Länsstyrelsen i sitt yttrande uttalat att totalförsvarets riksintresseanspråk behöver nyanseras och att ytterligare utredning behöver ske för att klarlägga om de militära flygintressena kan samordnas med en fortsatt utveckling av vindkraft i länets centrala delar. Länsstyrelsen uppges ta initiativ till utredningen.

Planhandlingen kompletteras under "Riksintresse för totalförsvaret" med ett nytt avsnitt med rubriken Stoppområde för vindkraft.

Om ytterligare information kommer fram, under tiden fram till det att plansförslaget ska ställas ut, kommer komplettering att ske.

Försvarets önskemål om uppgifter om vindkraftverk behandlas separat och utanför översiktsplanearbetet.

Trafikverket

ÖP Vindkraft

Trafikverket ser mycket positivt på att kommunen tar fram tydliga strategier för hur vindkraftutbyggnaden skall ske. Ett gemensamt dokument ger en enklare remisshantering vilket är ett ofta framfört önskemål från alla partier som är inblandade i vindkraftutbyggnaden.

Vindkraftverk kan medföra risk för störningar i radiotrafiken och därmed också i järnvägens trafikledningssystem. Inom "Riksintresse för vindbruk" och "Primära områden" har Trafikverket inga radiolänkstråk. Inom "Primära områden, i princip fullbyggda" och "sekundära områden" har Trafikverket två radiolänkstråk. Länkhopp finns mellan Motala- Mantorp och Skänninge- Mantorp. Trafikverket har ett radiolänkhopp som går genom "Sekundära områden" mellan Slomarps och Mantorps. Beroende på hur eventuella vindkraftverk placeras ut, så kan dessa länkstråk/länkhopp påverkas. Trafikverket behöver ha de exakta koordinaterna för vindkraftverken när de finns framme för att då kunna göra en noggrannare analys. Förekomsten av radiolänkstråk och radiolänkhopp ska beaktas i fortsatt kommunal planering. Eventuell påverkan på radiotrafiken måste prövas från fall till fall. Alla detaljplaner och bygglov rörande vindkraftverk måste således remitteras till Trafikverket för granskning, så att vindkraftsbyggnaden inte kommer i konflikt med järnvägen och Trafikverkets olika intressen.

Avståndet mellan järnvägsbank/kontaktledning och vindkraftverk bör vara minst totalhöjden på vindkraftverket. Totalhöjden innebär tornhöjden och halva rotorbladslängden. Det innebär i praktiken att avståndet ska vara totalhöjden + 20 meter från närmsta spårmittpunkt. Avståndet ska dock alltid vara minst 50 meter. Vid rangelängder bör skyddsavståndet studeras extra. Säkerhetsfrågorna är kopplade till tågtrafikledning och kontaktledningar.

Om ett vindkraftverk kommer att anslutas till elnätet via markkabel i korsning under banvall krävs särskilt tillstånd av Trafikverket genom att ett korsningsavtal för ledning upprättas.

Vid etablering av vindkraftverk fördras en beskrivning av hur tillfartsvägar till vindkraftverk ska hanteras. Alla typer av lokalisering av vindkraftverk som ändrar trafikmängden i någon plankorsning med järnvägen permanent eller i samband med uppförandet av vindkraftverken måste behandlas restriktivt. Beträffande transporter i byggskedet behöver det undersökas att långa långsamtgående transporter kan ta sig fram genom aktuella plankorsningar på ett trafiksäkert sätt. Samråd behöver ske med Trafikverket.

Eftersom vindkraftsbyggnad i regel förutsätter såväl tunga som långa transporter på vägnätet rekommenderas sökanden att i ett tidigt skede kontakta Trafikverkets dispenshandläggare. Detta för att kunna planera transporterna efter de krav som ställs, alternativt kunna förbereda lämplig produktionsanpassning av verken för att möjliggöra transport till föreslagen plats. Om enskilda vägar behöver användas för vindkraftsbyggnaden är det angeläget att exploatören tar särskild kontakt med företrädare för dessa. Om det kommer att uppstå behov av nya till- och utfartsvägar, tillfälliga eller permanenta, som berör allmän väg krävs att anslutningstillstånd söks enligt väglagen § 39. Ytterligare information finns att hämta i Trafikverkets publikation (2010:033): "Transporter till vindkraftsparker - en handbok." Publikationen går att ladda ner som pdf från Trafikverkets hemsida.

Trafikverket ser det som önskvärt att planen även kompletteras med att Trafikverket läggs till i listan (sidan 43) över de som alltid skall vara remissinstans vid vindkraftsetablering.

Luftfart

Skyddsområden för flygplatser

Vid en flygplats finns olika skyddsområden för att flygverksamheten ska fungera säkert. Närmast flygplatsen finns *Hinderbegränsande ytor* och längre ut finns *Procedurområden*. *MSA-påverkande ytan* är en cirkel med centrum vid flygplatsen. Gemensamt för dessa områden och ytor är att de garanterar hinderfrihet för flygtrafiken.

MSA (Minimum Sector Altitude) är den höjd på vilken flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över den MSA-påverkande ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Den MSA-påverkande ytan består av en cirkel med radien 55 km, som utgår från flygplatsens landningshjälpmedel.

I Mjölby kommun berörs den MSA-påverkande ytan vid Linköping- Malmen och Linköping-SAAB. Detta innebär att flygplatserna i egenskap av verksamhetsutövare bör få möjlighet att yttra sig över ärenden som rör höga byggnadsverk eftersom dessa kan komma att påverka flygplatserna.

Markering av byggnader, master och andra föremål

Den 1 oktober 2008 trädde Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av byggnader, master och andra föremål (LFS2008:47) i kraft.

Enligt de nya föreskrifterna skall föremål över 20 meter utanför tätort respektive 45 meter i övrigt meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning som beslutar om och, i förekommande fall, hur föremålet ska markeras.

Av den nämnda föreskriften framgår (mycket förenklat) att vindkraftverk som inklusive rotorn i dess högsta läge har en höjd av 45-150 m över underliggande markyta ska markeras med blinkande medelintensivt rött ljus och vindkraftverk som har en höjd av 150 metret eller högre ska markeras med blinkande hög-intensivt vitt ljus. Möjligen bör sådan information finnas i förslaget till översiktsplan.

Övrigt

Ytterligare information om luftfartens intressen i den fysiska planeringen finns tillgängligt på adressen: www.transportstyrelsen.se under rubriken Bebyggelse och flyg.

Kommentar

Trafikverkets synpunkter om risk för störning i radiotrafiken och i järnvägens trafikledningssystem innebär att avsnittet "Civil telekommunikation" kompletteras enligt Trafikverkets yttrande.

Planförslaget kompletteras vidare med att Trafikverket alltid ska vara remissinstans vid vindkraftetableringar.

Trafikverkets synpunkter om avstånd mellan vindkraftverk och järnväg och allmän väg samt att flygplatserna Linköping-SAAB och Linköping-Malmen bör få möjlighet att yttra sig i vindkraftärenden är tillgodosedda i planförslaget.

Ett nytt avsnitt "Hindermarkering" läggs till i planförslaget under huvudrubriken "Riktlinjer för vindkraftverk över 125 kW".

NÄRLIGGANDE KOMMUNER

Linköpings kommun

Linköpings kommun anser att planförslaget är väl genomarbetat, har en bra disposition och behandlar de frågor som bör vara med i en kommunomfattande översiktplan. Upplägget och innehållet i vindkraftsdelen är mycket bra. Möjligen kunde denna del kompletteras med en redovisning av vindkraftens påverkan på friluftslivet i stort i kommunen, och inte bara påverkan på riksintresset Tåkern.

Motala kommun

Motala kommun tackar för remissen och finner förslaget intressant och väl disponerat. Kommunerna har en likartad syn på vindkraft och byggande på landsbygden, vilket underlättar ärendehantering i närheten av kommungränsen.

Norrköpings kommun

Vindkraft

Mjölby kommun vill främja användandet av förnyelsebar energi. Den grundläggande inställningen i Mjölby kommun är positiv till vindkraftetableringar och syftet med del 3 Vindkraftsplan i översiktsplanen är att ange förutsättningarna för utbyggnad av vindkraft i kommunen samt att ange kommunens riktlinjer vid etablering av vindkraft. Norrköpings kommun är mycket positiv till Mjölby kommuns ambition att främja användandet av förnyelsebar energi. Norrköpings kommun arbetar med att ta fram ett tillägg till översiktsplanen om vindkraft i kommunen och är positiv till en omställning i samhället till förnyelsebar energiproduktion.

Vadstena kommun

Bakgrund

Mjölby och Vadstena kommuner har gemensamma intressen omkring kommungränsen och då framför allt vad gäller vindkraft. Etablering av vindkraft i gränstrakterna till Vadstena kommun påverkar såväl de närboende på andra sidan kommungränsen som landskapsbilden. Det ger också inverkan på Vadstena kommuns egna möjligheter till vindkraftsutbyggnad.

Den föreslagna vindkraftsplanen redovisar i plankartan ett antal olika kategorier av områden - riksintresse för vindbruk, primära områden, primära områden i princip fullbyggda, sekundära områden och undantagna områden. Den områdeskategori som gränsar mot Vadstena kommun är dels undantagna områden, dels primära områden i princip fullbyggda.

Vindkraft

Vadstena kommun delar uppfattningen att slättbygden i Mjölby kommun, angränsande mot Vadstena kommun, är att betrakta som fullt utbyggd vad gäller vindkraftverk. Benämningen på det "sekundära området, i princip fullbyggda" är dock något förvirrande. Enligt texten bedöms det som omöjligt att hitta platser för nya grupper av verk inom detta område, däremot kan uttjänade verk få ersättas med nya verk om planens riktlinjer följs. Det vore, enligt Vadstenas kommuns mening, bättre att ge området en benämning som säger just detta - att uppförande av nya verk endast kan ske om det ersätter ett befintligt.

I riktlinjer för vindkraft ska enligt texten om riksintressen, sid. 41, vindkraftetableringar uppföras restriktivt och efter särskild bedömning av påverkan på riksintresset. Detta sägs i texten gälla "*oavsett om riksintresseområdet ligger inom område som har bedömts som primärt, sekundärt eller undantaget för vindkraftsetableringar*", Vadstenakommun ställer sig frågande till vad ett område som kallas undantaget har för funktion om man ändå kan uppföra verk restriktivt och efter särskild bedömning av påverkan på riksintresset? Vad är då skillnaden mellan ett undantaget och ett sekundärt område? Såväl "undantagna", som "primära områden, i princip fullbyggda" gränsar mot kommungränsen mellan Vadstena och Mjölby.

Vadstena kommun anser vidare att det är av största betydelse att ansökningar om vindkraftverk nära kommungränserna samordnas över kommungränsen för att uppnå bästa utformning och för att inte slå ut angränsande kommuns möjlighet till etablering. Så som föreslås i samrådshandlingen, har även Vadstena kommun som riktlinje att verk närmare kommungräns än 5 km ska föregås av mellankommunala samråd.

Kommentar

Mjölby kommun delar Vadstena kommuns syn på behovet av god dialog över kommungränsen om vindkraft.

Planförslaget anger att "primära områden i princip är fullbyggda". Med beteckningen avses att nya etableringsområden inom detta område har bedömts som svåra att hitta. Dock finns det något eller några etableringsområden där komplettering är möjlig eller där PBL- och Miljöbalksprövning av tidigare ansökta etableringar pågår. Detta framgår av bilagan till planförslaget. Någon revidering av planförslaget föreslås ej.

Ödeshögs kommun

Ödeshögs kommun gränsar i sin nordöstra del till Mjölby kommun. Enligt vad som framgår av utsänt material finns det i dag inga befintliga eller planerade verksamheter redovisade i planeringsunderlaget som kan tänkas påverka intressen eller människor i Ödeshögs kommun.

En fråga som dock osökt dyker upp är etablering av vindkraftanläggningar i Mjölby kommun som kan påverka människor boende i Ödeshögs kommun. I sådana situationer är det angeläget att i god tid söka samråd kommunerna emellan så att en omsorgsfull och ändamålsenlig handläggning kan ske. Grupper om vindkraftverk som berör båda kommunerna bör prövas som en anläggning. Möjligheten att överföra en sådan prövning till länsstyrelsen måste också övervägas.

Ödeshögs kommuns yttrande från kommunstyrelsens sammanträde 2010-09-22, § 132

Verksamheter i Mjölby kommun som kan påverka intressen eller människor boende i Ödeshögs kommun ska föregås av ingående samråd kommunerna emellan. Särskilt gäller detta etablering av vindkraftanläggningar.

Kommentar

Planförslaget föreslår mellankommunala samråd i de fall en vindkraftsetablering föreslås närmare kommungräns än 5 km.

KOMMUNALA NÄMNDER

Miljönämnden

Vindkraftsplan

Miljönämnden ser gärna att man pekar ut ett område i vindkraftsplanen som ett "tyst" område med ett minsta avstånd till vindkraftverk på 2 km. Förslag på område är Stora Haddebo ca 6 km söder om Västra Harg. Området har nr 26 i Naturvårdsprogrammet och är numera ett skogligt naturreservat.

Kommentar

Miljönämnden föreslår att vindkraftsplanen ska peka ut ett "tyst" område. Frågan har diskuterats under arbetet med planförslaget. Något särskilt tyst områden bör inte pekas ut i översiktsplanen, även om sådana kvaliteter finns i kommunen. Frågan om störning aktualiseras vid vindkraftsprojekt nära bostäder, naturreservat, riksintressen och Natura2000-områden, men inte genom särskilt utpekande.

FÖRETAG

Eolus Vind AB

Kommentarer till landskapsbildsanalys för Mjölby kommun

Allmänt om dokumentet innehåller det mycket stavfel och en del dubbel textmassa, bland annat på s.17. Det förtydligas att landskapsbildsanalysen är en rent visuell analys, vilket är en viktig påpekan.

På sidan 14 påpekas att vissa för kommunen utpräglade landmärken bör ha en frizon runtom sig. Detta bör kunna tydliggöras med att specificera vilka landmärken det rör sig om, för att verksamhets utövare inom vindkraft och kommun skall kunna ta ställning till vilka landmärken som är att anse som utpräglade för kommunen.

Då fotomontagen används med syfte att peka ut vad som anses som lämpligt/mindre lämpligt för vindkraftsetablering, borde en bilaga med hänvisning till plats varifrån fotona är tagna, samt i vilken riktning, bifogas till dessa dokument.

Då tyngdpunkten i arbetet är visuell upplevelse av landskapet, bör även fotomontage och diskussion spegla skeenden i gränser mellan landskapstyper och hur etableringar i landskapsgränser kan upplevas olika från olika siktpunkter, för att vidare kunna skapa en diskussion om hur ett område upplevs olika från olika platser.

Kommentarer till Förslag till översiktsplan, del 3 Vindkraftsplan, Mjölby kommun

Ett överlag bra skrivet förslag till översiktsplan där det är särskilt bra att det tas upp att utbyggnad i skogsområden har förutsättningar i kommunen.

Det är även positivt att kommunen tar ställning till att äldre verk i kommunen kan uppgraderas till nyare, och all kommunen också beskriver att områden bör utnyttjas så att största möjliga energi kan utnyttjas av i anspråk tagna områden.

Det är bra att det i översiktsplanen redovisas kartor med riksintresseområden samt landskapskaraktärer och känslighetsgrader.

I översiktsplanen öppnar kommunen upp för etableringar av rombformation, bågar, trianglar och rader. Det är också bra all det påpekas att hänsyn kan tas till i landskapet förekommande riktningar, både från vägar och sträckningar men också befintliga vindkraftsanläggningar.

På sid. 23 tar man upp områden som är utpekade som riksintressen för vindbruk. Vidare visas en karta med dessa områden, som ligger i Boxholms och Ödeshögs kommun. I texten beskrivs att etablering inom riksintresseområdet i Ödeshögs kommun riskerar att påverka bostäder och skyddade områden i Mjölby kommun, trots att inga kartor pekar ut skyddsvärda områden i närheten av just detta område. I närheten till det riksintressanta området i Boxholms kommun, finns däremot att finna ett Natura 2000 område i Mjölby kommun, varpå man finner det intressant att just etableringar i Ödeshögs kommun pekas ut som de som kan påverka områden i Mjölby kommun. Denna inkonsekvens undviks enklast genom att stryka den meningen; "Bostäder och skyddade områden inom Mjölby kommun kan tänkas bli påverkade av en etablering i Ödeshögs kommun".

På sid. 32 står följande "*Det är också viktigt att notera att ett vindkraftverk lägger beslag på ett markområde med ungefärligen en kilometers radie där nya bostadshus inte kan placeras*". Detta är synnerligen olyckligt uttryckt då rimligt minsta avstånd till vindkraftverk senare i planen, sid. 34, anges till 500 m, vilket i detta fall skulle innebära en motsägelse i planen. Det finns idag inga regler som reglerar avstånd mellan vindkraftverk och hus men Boverket rekommenderar att ett vindkraftverk bör hålla avstånd till bostadshus om 500m. I övrigt gäller det att inga bostadshus får etableras inom det avstånd som överstiger riktvärdet för ljudpåverkan (40 dBA) som en etablering, eller ett enstaka verk, ger upphov till. I klartext betyder detta att det inte är avståndet i meter som anger var bostadshus får placeras, utan ljudutbredningen som sätter avståndskriteriet.

Riktvärdet 40 dBA gäller vid:

Miljööverdomstolens dom i mål nr. M 9178-02 ger följande villkor vad gäller buller: "*Buller från vindkraftverket får under hela dygnet inte överskrida ekvivalent ljudnivå 40 db(A) vid bostäder. Om dessa nivåer överskrids skall verksamhetsutövaren vidta åtgärder så att nivåerna innehålls.*"

På sida 33 står följande att läsa: "*Under vissa tider av året kan vindkraftverk ge upphov till roterande skuggor som rör sig snabbt och som kan störa grannar och närboende om verken är olämpligt placerade i förhållande till bostäder.*" Meningen är olyckligt uttryckt då det inte handlar om olämplig placering och inte heller att skuggorna rör sig mer eller mindre snabbt, utan mer ett faktum att skuggbildning faktiskt kan ske. Detta förtydligas bäst genom att stryka sista delen i meningen som då skulle lyda enligt följande: "*Under vissa tider av året kan vindkraftverk ge upphov till roterande skuggor som kan upplevas störande.*" Senare i samma stycke: "*Det går att automatiskt styra verken så att de stängs av under skuggkänsliga perioder.*" Detta kunde istället uttryckas: "*Det går att stänga av verken då förutsättningar föreligger att skugga kan falla på fastighet.*" Eftersom det inte handlar om skuggkänsliga perioder utan om perioder då skugga kan falla på fastigheter om förutsättningarna föreligger.

Det är bra att översiktsplanen pekar ut att en miljökonsekvensbeskrivning för en tänkt etablering, i sin beskrivning av störningar i naturmiljö/påverkan på fågelliv, bör belysa påverkan på rovfåglar i synnerhet.

Bra är också att kommunen tar ställning för en lokalförankring av projekt

På sida 37 tar kommunen upp att det önskas en samordning i ansökningar inomområden, tidsmässigt, geografiskt och utseendemässigt. Detta är en svår fråga och det innebär att någon måste ta ställning till vilka projekt som skall samordnas efter vilka. Denna bedömning är i sådana fall mest lämpligt att överlämna till utomstående att göra. Då olika firmor projekterar utan vetskap om varandras projekt, är det inte alltid lätt att koordinera inlämning av ansökningar mm.

Avstånd mellan vindkraftverk uppges i översiktsplanen skall vara minst 3 km. Detta strider mot att etableringar som finns idag skall kunna bytas ut till större vindkraftverk, eftersom avstånden redan idag understiger 3 km. Således borde *skall* i meningen ändras till ett *bör*, med precision att hänsyn tas till varje enskild etablering med omgivning och allmännyttan.

Gällande nedisningsproblematik, är det inte rimligt att kräva att verken måste förses med ishindrande system eller isdetektorer.

Kommentar

Vad gäller påverkansområde från vindkraftverk till bostadshus är det fler faktorer än buller som avgör inom vilket avstånd från verket som påverkan av bostadshus kan ske.

Planförslaget redovisar minsta avstånd mellan enstaka verk eller grupper av verk till minst navhöjden i meter gånger 30. Riktlinjen gäller nya eller kompletterande etableringar, vilket framgår av texten.

Eolus synpunkter på landskapsanalysen och texten i planförslaget föranleder inte någon ändring.

RGP Vindkraft

Allmänt:

En mycket bra och genomarbetad del 3 i översiktsplanen gällande vindkraft.

Sakfel:

Sidan 8: Meningen som börjar med "Maximal energi ur vinden erhålls..." ska vara Maximal effekt ur vinden erhålls när det blåser mellan 12-14 m/s. Sidan 11: Det står att "I Sverige blåser det i medeltal tillräckligt under cirka 6000 av årets 8760 timmar". Det ska vara ca 7000 av årets 9760 timmar (se bilaga). Sidan 32: Under rubriken "Placering av verk i landskapet" står att "Det är också viktigt att notera att ett vindkraftverk lägger beslag på ett markområde med ungefärligen en kilometers radie..." Ska vara 500 meters radie.

Synpunkter:

Sidan 40: Under rubriken "Grupperingar" står att "Vindkraftverk i samma grupp ska ges en enhetlig utformning, så att de får samma tornhöjd, rotordiameter, rotorörelse, färgsättning och utseende i övrigt" Under tecknad anser att detta bör ändras så att det står "Vindkraftverk i samma grupp bör ges en enhetlig utformning..." Eftersom det kommer att ske en utskiftning av mindre äldre verk till nya större moderna samt att befintliga grupper av verk kommer att kompletteras med nya verk är det oundvikligt att storleken på verken kommer att variera. När man kompletterar en äldre befintlig grupp är det orimligt att man skulle bygga gamla omoderna vindkraftverk.

Kommentar

På sidan 8 byts energi ut mot effekt enligt RGP:s synpunkter och på sidan 11 kompletteras texten till: 6000 till 7000 timmar.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har delvis områdeskoncession inom Mjölby kommun vilket visas som tjock blå heldragen linje i bifogad karta. Kartan visar också Vattenfalls befintliga högspänningsnät inom översiktsplanen (över 10 kV). Som innehavare av områdeskoncession ligger det Vattenfall att försörja alla slutkunder med el inom området.

Vid framtida planering och byggnation skall hänsyn tas till Elsäkerhetsverkets Starkströmsföreskrifter. Enligt dessa skall exempelvis säkerhetsavståndet till byggnad från spänningsförande ledare vara minst 6 m från yttersta fasen för en 40 kV ledning och minst 10 m för en 130 kV ledning.

Beträffande elektromagnetiska fält finns inga fastställda gränsvärden utan vi förutsätter att försiktighetsprincipen tillämpas av exploitörer och kommun vid uppförande av ny bebyggelse nära våra befintliga kraftledningar.

Vattenfall behöver troligtvis bygga fler anläggningar i och med vindkraftsutbyggnaden i kommunen.

Ledningsdragning över obruten mark undviks då vi ämnar följa befintliga ledningsdragningar i största möjliga mån.

I ett tidigt skede bör kontakt tas med berörd nätägare för att undersöka anslutningsmöjligheten samt att planerad anslutning blir medtagen vid eventuella planer i området.

Vattenfall flygbesiktigar alla luftledningar med en spänning över 10 kV. Riktlinjer för flygbesiktning tas fram av Transportstyrelsen. För att minimera olycksrisken vid flygning bör det horisontella avståndet från hinder till kraftledning uppgår till minst 100 meter för vindkraftverk med en höjd av högst 50 meter utan stag, samt ett avstånd av 200 meter för vindkraftverk högre än 50 meter samt för alla vindkraftverk med stag.

Alla detaljplaner och bygglov rörande vindkraftverk måste remitteras till Vattenfall Eldistribution AB för granskning.

När det gäller infrastruktur i form av telekommunikationer (radiolänk) bör man i först hand ta kontakt med Post- och Telestyrelsen för att få reda på om det finns radiolänkar i området som kan störas. Tar man enbart kontakt med t.ex. nätoperatörer för mobiltelefoni är det lätt att missa andra användare av radiolänkar. På sidan 13 i del 3 Vindkraftsplan står det: En del av dessa verk kan gå att ansluta till det befintliga lokalnätet utan förstärkningsåtgärder. Där skall det vara: anslutas till regionnätet.

Kommentar

Planförslaget ändras på sid. 13 enligt Vattenfalls förslag.

Planförslaget kompletteras under rubriken "Säkerhetsfrågor" med Vattenfalls yttrande om avstånd till luftledningar.

PRIVATPERSONER

Rosenqvist, Jakob

Del 3 Vindkraftsplan

När det gäller del 3 Vindkraftsplan är huvudsynpunkten att landskapsanalysen är väldigt ensidigt inriktad på estetiska aspekter, som till sin natur är MYCKET subjektiva. Detta gör att indelningen i områden inte kommer att gå att använda som beslutsunderlag. Man skulle lika gärna kunna hävda att det är viktigt att landskapet uppfattas som modernt och att varje Mjölbybo, för sitt estetiska välbefinnande och för att hålla humöret och framtidstron uppe, ska ha tillgång till minst 3 vindkraftverk inom synhåll från sin bostad. Detta är också mitt förslag. Rent strikt är det naturligtvis inte genomförbart, varför jag också föreslår en möjlighet till dispens för svårtillgängliga områden, där antalet vindkraftverk inom synhåll dock ska vara minst 1 till antalet.

Även om man går med på utgångspunkten att vindkraftverk stör vyn och att vyer inte ska störas, finns det brister i analysen. Det finns också stora områden som redan idag är estetiskt störda av mänsklig verksamhet och därför skulle passa utmärkt för vindkraft. E4 är kanske det tydligaste exemplet, men man kan också tänka sig att odlad åkermark ska betraktas som redan påverkad produktionsyta.

Utbyggnadsområdena runt tätorterna uppfattar jag som alldeles för stora. Det finns många tänkbara vindkraftslägen inom de områdena. Det finns ingen anledning att låta bli att bygga vindkraftverk där i väntan på andra framtida verksamheter. Tillstånd för verk kan villkoras med förbehåll för att planerna kan ändras - ett vindkraftverk kan som bekant monteras ned om det inte längre anses passa på den ursprungliga platsen.

Kommentar

Synpunkterna föranleder inte någon ändring i planförslaget.

ÖVRIGT

Kommentar

Inför utställningen kompletteras texten, tabeller och kartor i planförslaget så att allt är aktuellt vid tidpunkten för utställningsbeslutet.

Disposition ändras så att planförslag kommer efter inledning.

Riktlinjer för primära, sekundära och undantagna områden förtydligas, även riktlinjer för grupperingar och uppgradering av verk justeras.

Efter påpekanden och förnyad genomläsning av planförslaget behöver några enstaka ändringar av redaktionell karaktär ske i texten.

SLUTSATSER OCH ÄNDRINGSFÖRSLAG FÖR MJÖLBY ÖP DEL 3 VINDKRAFTSPLAN

Slutsatser av samråd och dialoger

Mjölby kommun tackar för inkomna synpunkter och konstaterar att planförslaget har blivit väl mottaget. Länsstyrelsen uppfattas i stort dela kommunens syn på mark- och vattenanvändningen, men efterfrågar vissa kompletteringar. Utöver Försvarmakten vars yttrande blir inlaga i planförslaget, höjs inga större protester för eller emot kommunens inriktning mot fortsatt vindkraftsutbyggnad. Ändringsförslag i korthet nedan är att betrakta som mindre justeringar.

Under samrådet har det hållits ett annonserat allmänt samrådsmöte och omfattande muntliga dialoger med politiker och tjänstemän per telefon, ”på stan” och i andra sammanhang, vilket vitaliserat frågorna.

Yttranden över del 3 vindkraftsplan har inkommit från Länsstyrelsen och 3 andra statliga myndigheter; från 5 grannkommuner, Mjölby kommuns miljönämnd, 3 företag samt 1 enskild person.

Både Östgöta Correspondenten och Östgötatidningen har redaktionellt hanterat Översiktsplanen vid ett flertal tillfällen. Särskild informationsbilaga från kommunen följde med Östgötatidningen 2010-10-30.

Sammantaget bedömer Mjölby kommun att samrådet kring föreslaget till vindkraftsplan som del av översiktsplanen varit bred och att möjligheten till dialog varit omfattande.

Ändringsförslag i korthet

Planförslaget föreslås ändras enligt följande.

Inför utställningen kompletteras texten, tabeller och kartor i planförslaget så att allt är aktuellt vid tidpunkten för utställningsbeslutet. Efter påpekanden och förnyad genomläsning av planförslaget behöver några enstaka ändringar av redaktionell karaktär ske i texten samt dispositionen justeras.

Planförslaget ändras så att riksintresseområden för natur och kultur ingår i område med benämningen ”Undantaget område”, med reservation för del av området KE 1-7 med sina många verk. Avsnittet ”Riktlinjer för vindkraftverk över 125 kW” kompletteras underavsnittet ”Naturmiljö” enligt *Länsstyrelsens* synpunkter.

Planförslaget ändras enligt *Energimyndighetens* specifika synpunkter.

Försvarsmaktens skrivelse refereras i planförslaget.

Planförslaget kompletteras i avsnitt ”Civil telekommunikation” enligt *Trafikverkets* yttrande, samt att Trafikverket alltid ska vara remissinstans vid vindkraftetableringar. Nytt avsnitt ”Hindermarkering” läggs till i planförslaget under huvudrubriken ”Riktlinjer för vindkraftverk över 125 kW”.

På sidan 8 byts energi ut mot effekt enligt RGP:s synpunkter och på sidan 11 kompletteras texten till: 6000 till 7000 timmar.

Planförslaget ändras på sid 13 enligt *Vattenfalls* förslag samt kompletteras under rubriken ”Säkerhetsfrågor” med *Vattenfalls* yttrande om avstånd till luftledningarna.

Riktlinjer för primära, sekundära och undantagna områden förtydligas, även riktlinjer för grupperingar och uppgradering av verk justeras.

Ställningstagande

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att revidera planförslaget enligt ovan samt

att låta ställa ut det reviderade planförslaget.

MEDVERKANDE
TJÄNSTEMAN

Denna samrådsredogörelse har beretts vid KS-Framtidgruppens möten och upprättats av Lars Forsberg med stöd av Jesper Borgström och Ylva Bengtsson vid Byggnadskontoret.